

Verbális agresszió !!!

Amikor fájnak a szavak... Szülői érzelmi bántalmazás lélektani háttere és kapcsolata a gyermekek játékával valamint CAT-ban adott válaszaival

Csúry Angéla, Csabai Márta, Kőrössy Judit

SZTE BTK Pszichológiai Intézet

Email: csury.angela@gmail.com, csabaim@mtapi.hu, judit.korossy@gmail.com

Absztrakt

Kutatásunkban azt a célt tűztük ki, hogy a klinikailag nem diagnosztizált, de az átlagnál nagyobb mértékben verbális agressziót használó szülők óvodáskorú gyermekeinek szabad játékát megfigyelve meghatározzuk azokat a viselkedésformákat, amelyekben a negatív szülői attitűd hatásai tetten érhetők. Továbbá célunk volt, hogy ugyanezen gyerekek által mondott mesék egyes jellemzői és az érzelmi bántalmazó szülői attitűd közötti összefüggést bemutassuk. A vizsgált minta: szegei óvodák nagycsoportos korosztálya (54 fő), valamint szüleik. A szülőkkel – anyával és apával – a szülői nevelési stílusra vonatkozó kérdőívet, az Adult Adolescent Parenting Inventory-t (AAPI) töltöttük ki. A gyerekek meséit a Children Apperception Test (CAT) egyes képeire adott történetek segítségével vizsgáltuk. Végül a gyerekek szabad játékát játékfigyelési jegyzőkönyv, a BOR által meghatározott szempontok mentén elemeztük. Vizsgálatunkban a nemek közötti különbségek és a transzgenerációs hatások kimutatására külön figyelmet fordítottunk. Eredményeinkkel a gyermekklinikai prevenció munkát kívánjuk támogatni. Vizsgálatunkkal az érzelmi bántalmazás CAT-ban való diagnosztizálása felé tett első lépéseket mutatjuk be.

Dobóházi Mária

Kulcsszavak: *Érzelmi bántalmazás; Fejlődés pszichológus; AAPI, Játékfigyelés; CAT*

Kempe 1962-ben megjelentetett tanulmányát követően -, melyben elsőként írta le a „megvert gyermek” szindrómát, és amivel a társadalom figyelmét a gyermekbántalmazás jelenlétére irányította (Herczog, 2007) – számos cikk jelent meg a gyermekbántalmazás különböző típusaival (főként a szexuális és fizikai bántalmazásokról).

zással), azok gyermekekre gyakorolt hatásaival, előfordulásuk, megjelenésük háttérben álló okokkal kapcsolatban.

Az érzelmi bántalmazás a fizikai és szexuális abúzus mellett a gyermekbántalmazás harmadik fő típusát jelenti. A gyermekbántalmazás témájában született cikkeket tanulmányozva azt tapasztalhatjuk, hogy az érzelmi bántalmazás megjelenési aránya (t.i. az érzelmi bántalmazás önmagában is előfordulhat, míg a fizikai és a szexuális bántalmazás soha nem jelenik meg érzelmi nélkül) és elvitathatatlanul súlyos következményei ellenére továbbra is méltánytalanul elhanyagolt helyet foglal el a tanulmányok sorában (Behl és mtsai, 2002).

Azt is láthatjuk, hogy míg a fizikai vagy a szexuális abúzus meghatározása – típustól függően – viszonylag egységes, addig az érzelmi bántalmazás tekintetében nem tapasztalhatunk ilyen mértékű egyetértést – az e témában született tanulmányok legtöbbje különbözőképpen határozza meg az érzelmi bántalmazás fogalmát. (vö. Garbarino, é.n., ASPAC, é.n. idézi Glaser, 2002, Cicchetti, 1995)

A legtöbb definíció- és elméletalkotó azonban kulcsfogalomként említi a *gyakoriságot* és az *előfordulást* az érzelmi bántalmazás meghatározása kapcsán. A *gyakoriság* a verbális agresszió, a becsmérések, vádaskodások krónikussá válását jelenti. Hangsúlyozzák, hogy nem a szülő egyszeri helyzetmegoldását, túlkapását jelenti a bántás. Emellett a fejlődés folyamatát, minőségi következményeit nagymértékben meghatározza az *előfordulás*, vagyis az, hogy a gyermek a fejlődés mely szakaszában tapasztalja a bántalmazást (Cicchetti és Toth, 1995). Mindezek ellenére mégsem beszélhetünk egységes kiindulási talajról.

A gyermekekkel szembeni rossz bánásmód okainak feltárásához és megértéséhez a legkomplexebb képet a fejlődési pszichopatológia megközelítése, ezen belül is a gyermekbántalmazás ökológiai-tranzakcionális modellje nyújtja. Ezen elméletnek köszönhetően ma már egységben tudjuk kezelni a gyermeki, szülői és környezeti jellemzők hajlamosító és védő hatásait, amivel dinamikus keretbe helyeződött a gyermekbántalmazás problémaköre (Cicchetti és Toth, 1995).

A fejlődési pszichopatológia megközelítés, Cicchetti és Toth ökológiai-tranzakcionális modellje azonban nem csupán a háttérben álló okokra nyújt magyarázatot, hanem a bántalmazás kapcsán megjelenő következmények értelmezéséhez is keretet biztosít. Jellemző lehet az érzelmi bántalmazást megtapasztaló gyermekekre – csupán néhány példát kiemelve – a *dezorganizált kötődés* (Hesse és Main, 1990), a *labilis kortárskapcsolatok*, a *sérült önértékelés* (Garbarino, 1994). Felnöve ezek a gyermekek a „*kiüresedő*” vagy „*fehér*” depresszió érzését

élhetik meg, amely André Green „halott anya” koncepciójában leírt, az internalizált tárgykapcsolatok egy jellegzetes formájának következménye (Green, 1983).

A következőkben a gyerekek érzelmi bántalmazása témakörében végzett vizsgálatunkat ismertetjük. Eredményeinket a teljesség igénye nélkül mutatjuk be a kedves olvasónak. Jelen vizsgálatunkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy az érzelmi bántalmazást megtapasztaló óvodáskorú gyermekek *játékában és meséiben milyen módon érhető tetten a negatív szülői attitűd.* A mintánkat további részmintákra bontva a gyermekek neme és a szülők iskolai végzettsége mentén próbáltuk differenciáltabbá tenni eredményeinket.

Módszerek

Résztvevők

Szegedi nagycsoportos óvodáskorú (átlag életkor: 5,7 év, $Sd=0,82$) gyermekek ($N=54$, 26 fiú és 28 lány), és szüleik ($N=108$). A szülők iskolai végzettségét tekintve mintánkban 27 olyan gyermek vett részt, akinek *egyik szülője sem rendelkezik diplomával*, 9 gyermek volt, ahol csak az egyik szülő volt diplomás és 18 gyermek esetében volt mindkét szülő felsőfokú végzettségű, tehát szintén 27 olyan gyermek volt, akiről elmondhatjuk, hogy *legalább az egyik szülője diplomás*. A vizsgálat anonim és önkéntes volt. A gyermekek szüleit írásban tájékoztattuk, a vizsgálatban való részvételhez szükséges beleegyezésüket írásban kértük.

Vizsgálati eszközök

A szülőkkel – külön az anyával és külön az apával – az *AAP* (Adult Adolescent Parenting Inventory, Bavolek és Keen, 1999) magyar változatát (Révész, 2004) töltöttük ki. A kérdőív a gyermekbántalmazást valószínűsítő szülői attitűdöket fogalmaz meg. A 40 ítemes kérdőívet további 8 ítemmel egészítettük ki, amelyek kizárólag az érzelmi bántalmazással kapcsolatosak. A kérdőív faktoranalízisét követően a következő 5 dimenziót különítettük el: *szülősisítés* (gyermek szülői szerepbe való helyezése, szülő-gyermek szerep felcserélődése), *túlzott elvárás* (a gyermek életkorának nem megfelelő, túlzó elvárások a szülők részéről), *autonómia megvonása* (szülők általi túlszabályozás), *rideg bánásmód* (szülők érzelmi ridegsége, távolságtartása) és *érzelmi bántalmazás* (terrorizálás, elutasítás, izolálás, ignorálás). (A dimenziók neveinek egy része megegyezik a Révész által használt dimenziónevekkel, v.ö. Révész, 2004.) Emellett a szülők *demográfiai adataira* is rákérdeztünk (életkor, iskolai végzettség, családi állapot, gyermekek száma; azzal

kapcsolatban is tettünk fel kérdéseket, hogy gyermekkorában milyen gyakran tapasztalt édesanyjától, illetve édesapjától szidást, verést és dicséretet, és ezek milyen érzést váltottak ki belőle), amelyeket a transzgenerációs hatások kimutatásához használtunk.

A gyermekek szabad játékát a BOR (Behavior Observation Record – Segal, Montie és Iverson, idézi Githin-Weiner, Sandgrund, Schaefer, 2000) általunk magyarra fordított változatának segítségével pontosztuk. Az űrlap segítségével négy, egymást kölcsönösen kizáró helyzetben figyelhetjük meg a gyermekek viselkedését, és a viselkedés érzelmi töltetét. A négy helyzet: *a gyermek magányos játék, a gyermek interakcióban mutatott viselkedése, a gyermek másokat közelít meg, illetve amikor mások közelítik meg a gyermeket*. Minden egyes helyzetben az űrlapon található viselkedésformák megjelenését kell azok érzelmi töltetével együtt regisztrálni.

A játékmegfigyelés mellett a gyermekekkel CAT-ot (Children Apperception Test, Bellak és Bellak, 1998) vettünk fel. A tesztet általunk meghatározott különböző dimenziók mentén elemeztük. Kvantitatív dimenziók: szavak száma, és az egyes kvalitatív jellemzők számszerűsítése: negatív jelzők (pl.: gonosz, csúnya) és cselekvések (pl.: kiabál), pozitív jelzők (pl.: aranyos) és cselekvések (pl.: simogat, szeret) előfordulásának gyakoriságát vizsgáltuk. Emellett a pozitív és negatív végkicsengésű mesék számát is meghatároztuk.

Eredmények

Azon családok összehasonlítása, amelyben egyik szülő sem, és amelyekben legalább az egyik szülő rendelkezik felsőfokú végzettséggel

A két részmintát kétmintás t-próbával vizsgálva szignifikáns eltérést az anyák esetében az *érzelmi bántalmazás* dimenzióban kaptunk ($t(26)=-2,246$, $p<0,05$). Emellett tendenciaszerű eltérést tapasztalhatunk az anyai *szülősítés* ($t(26)=-1,883$, $p<0,1$), *túlzott elvárás* ($t(26)=1,558$, $p<0,1$) és az apai *érzelmi bántalmazás* ($t(26)=-1,658$, $p<0,1$) dimenziókban.

BOR változók valamint az anyai és apai AAPI dimenziók összevetése

Egyik szülő sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel (N=27): Az anyai dimenziókat összevetve az AAPI egyes dimenzióival azt láthatjuk, hogy a gyermek *mások megközelítésével töltött ideje a szülősítéssel* ($r=-0,432$, $p<0,05$) és a *túlzott elvárással* ($r=-0,452$, $p<0,05$) negatív irányú összefüggést mutat. Emellett a

szülősítés ($r=0,394$, $p<0,05$), túlzott elvárás ($r=0,472$, $p<0,05$), rideg bánásmód ($r=0,502$, $p<0,05$) és érzelmi bántalmazás ($r=0,434$, $p<0,05$) a gyermek mások közeledésére adott negatív érzellemmel kísért cselekvések számával pozitív irányú kapcsolatban áll.

Az apai dimenziókat megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a gyermek mások közeledésére adott negatív érzelmi reakciói a túlzott elvárással ($r=0,40$, $p<0,05$), rideg bánásmóddal ($r=0,405$, $p<0,05$) és érzelmi bántalmazással ($r=0,458$, $p<0,05$) mutat erős szignifikáns kapcsolatot.

Legalább az egyik szülő rendelkezik felsőfokú végzettséggel ($N=27$): Szignifikáns összefüggést az apai dimenziókra vonatkozóan kaptunk. Az apai túlzott elvárás az egyedül töltött idővel negatív irányú kapcsolatot mutat ($r=-0,408$, $p<0,05$), míg a mások általi megközelítéssel telt idővel ($r=0,459$, $p<0,01$) pozitívat. Emellett az apák érzelmi bántalmazása a mintha-játékkal töltött idő hosszával ($r=0,404$, $p<0,05$) pozitívan korrelál.

CAT változók valamint az anyai és apai AAPI dimenziók összevetése

Egyik szülő sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel: A mesékben jelen lévő pozitív cselekvések száma az anyai érzelmi bántalmazással ($r=-0,514$, $p<0,05$) és a rideg bánásmóddal ($r=-0,405$, $p<0,05$) korrelál negatívan. Az apai AAPI dimenziók közül a CAT-ban megjelenő pozitív cselekvések számával a szülősítés ($r=-0,687$, $p<0,01$), a túlzott elvárás ($r=-0,571$, $p<0,01$) és az érzelmi bántalmazás ($r=-0,554$, $p<0,01$) mutat erős negatív összefüggést.

Legalább az egyik szülő rendelkezik felsőfokú végzettséggel: Az anyai AAPI dimenziói közül a CAT végkicsengésével a szülősítés ($r=-0,469$, $p<0,05$), a rideg bánásmód ($r=-0,503$, $p<0,01$) és az érzelmi bántalmazás ($r=-0,665$, $p<0,01$) is negatív irányú kapcsolatban áll. Az apai szülősítés dimenzió a mesékben megjelenő pozitív cselekvések számával ($r=-0,486$, $p<0,05$) valamint – az anyai dimenzióhoz hasonlóan – a CAT végkicsengésével ($r=-0,433$, $p<0,05$) mutat összefüggést.

Nemek közötti különbségek

A nemek közötti eltérést kétmintás t-próbával vizsgálva a következő eredményeket kaptuk. Az anyák nagyobb mértékben ridegek fiaikkal szemben, mint lányaikkal szemben ($M_{fiúk}=23,75$; $M_{lányok}=19,78$; $t=2,14$, $p<0,05$). Az apák szintén fiaikkal szemben mutatnak inkább szülősítő ($M_{fiúk}=21,55$; $M_{lányok}=2,34$;

$t=1,82$, $p<0,05$), *rideg bánásmódú* ($M_{fiúk}=24,52$; $M_{lányok}=20,84$; $t=2,12$, $p<0,05$) és *érzelmileg bántalmazó* ($M_{fiúk}=14,76$; $M_{lányok}=12,28$; $t=2,23$, $p<0,05$) attitűdöt. A fiúk tendenciaszerűen nagyobb mértékben tapasztalnak *érzelmi bántalmazást* az anyjuktól, mint a lányok ($M_{fiúk}=38,89$; $M_{lányok}=33,64$; $t=1,82$, $p<0,1$).

BOR

Fiúk esetében a *mások megközelítésével töltött idő* az anyai *szülősitéssel* ($r=-0,531$, $p<0,01$) és *érzelmi bántalmazással* ($r=-0,461$, $p<0,05$), valamint az apai *szülősitéssel* ($r=-0,645$, $p<0,01$) is negatív irányú összefüggést mutat.

Az anyai dimenziók és a *lányok* játékanak változói közül az *érzelem-megnyilvánulások számával* a *szülősités* ($r=-0,508$, $p<0,01$) és az *érzelmi bántalmazás* ($r=-0,401$, $p<0,05$) mutat negatív irányú kapcsolatot. Az apai *érzelmi bántalmazás* az *érzelem-megnyilvánulások számával* ($r=-0,428$, $p<0,05$) szintén negatívan korrelál.

CAT

Fiúk esetében az anyai változók közül az *anya szülősitő attitűdje* a *CAT végkicsengésével* ($r=-0,474$, $p<0,05$), míg *érzelmi bántalmazó attitűdje* a *negatív végkicsengésű mesék számával* ($r=0,455$, $p<0,05$) mutat erős összefüggést.

Lányok kapcsán azt tapasztalhatjuk, hogy a *CAT végkicsengésével* az *anyák túlzott elvárása* ($r=-0,383$, $p<0,05$), *rideg bánásmódja* ($r=-0,470$, $p<0,05$) és *érzelmi bántalmazása* ($r=-0,542$, $p<0,01$) is negatív irányú összefüggésben van. Az apai dimenziókat összevetve a *CAT jegyzőkönyv* egyes változóival, az anyai dimenziókhoz hasonló eredményeket láthatunk; a *CAT végkicsengése* az apai *rideg bánásmód* ($r=-0,469$, $p<0,05$) és *érzelmi bántalmazás* ($r=-0,465$, $p<0,05$) dimenziókkal negatív irányú összefüggést mutat.

Megvitatás

Eredményeink alapján elmondhatjuk, hogy azon családok gyermekei, ahol egyik szülő sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel, a *szülősitő, túlzott elvárás, rideg bánásmód és érzelmi bántalmazás* szülői attitűdöket megtapasztalva, kortárs csoportjukban *kevesebb időt töltenek azzal, hogy másokat, kortársaikat megközeleltsek*. Ezzel párhuzamosan, ugyanezen dimenzióban érintett gyermekek *mások közeledésére negatív érzellemmel kísért cselekvéssel reagálnak*. Nem közelednek mások felé, és másokat sem engednek közel magukhoz, aminek következtében

elszigetelődnek, kortárs csoportjukban perifériára szorulnak. Reakcióik az énvédelem jelenlétére is felhívják a figyelmet: azért, hogy elkerüljék a másik gyermeknek tulajdonított, sok esetben *vélt* támadásokat, negatív érzelmekkel reagálnak közeledésükre.

Láthatjuk, hogy ezen családok gyermekeiben az érzelmi bántalmazás megtapasztalása következtében felgyülemelő feszültség nagyobb valószínűséggel jelenik meg acting out formájában (externalizáló viselkedés jellemző inkább rájuk). Azon családok gyermekeit megfigyelve, ahol legalább az egyik, vagy mindkét szülő felsőfokú végzettségű, ehhez hasonló viselkedést nem tapasztaltunk. Ezeknél a gyermekeknél az érzelmi bántalmazás egyes dimenzióiban való érintettség az *egyedül töltött idő megnövekedett hosszával* jár inkább együtt, és kisebb mértékben mutatnak negatív indulatokat mások közeledésére (internalizáló viselkedés jellemzőbb rájuk).

Ezekből az eredményekből láthatóvá válik, hogy az érzelmi bántalmazást megtapasztaló gyermekek az elszigetelődés, a magány felé vezető úton vannak. A félelem és a megfelelő kapcsolati sémák hiányának következtében nem tudnak kortársaikkal kapcsolatot kialakítani, ami pedig az érzelmi bántalmazás következményeivel szemben védőfaktort jelenthetne Cicchetti és Toth (1995) ökológiai-tranzakcionális modelljének értelmében.

Ugyanezen gyermekek meséit vizsgálva azt láthatjuk, hogy azokban a családokban, ahol *egyik szülő sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel* a negatív szülői attitűd megtapasztalása, a gyermekek meséiben megjelenő *pozitív cselekvések számának* csökkenésével jár együtt, ami összhangban van korábbi, a gyermekek szabad játékának megfigyelése kapcsán kapott eredményeinkkel; a negatív szülői attitűd egyes típusaiban való érintettség a gyermekek meséiben és játékában is a negatív cselekvések számának növekedésével, illetve a pozitív cselekvések számának csökkenésével mutat erős kapcsolatot. A negatív szülői attitűd és a gyermekek negatív valamint pozitív érzellemmel kísért cselekvéseinek megváltozott mennyisége közötti összefüggés azt mutatja, hogy ezek a gyermekek kifelé, a cselekvések szintjén élik meg a megtapasztalt bántást.

Ezzel szemben azokban a családokban, ahol *legalább az egyik szülő rendelkezik felsőfokú végzettséggel*, azt tapasztalhatjuk, hogy a negatív szülői attitűd a mesék *negatívabb végkicsengésével* mutat összefüggést, amely eredmény a korábbi, játék megfigyelés kapcsán kapott eredményeinkkel szintén konzisztens. Ezek a gyermekek ugyanis a negatív szülői attitűdöt inkább befelé, az érzések szintjén élik meg.

A nemek közötti különbségeket a játékmegfigyelés kapcsán vizsgálva eredményeink alapján elmondhatjuk, hogy *lányok* esetében a szülői érzelmi bántalmazásban való érintettség a másokhoz való érzelmi odafordulással, az *érzelem-megnyilvánulások mennyiségével* mutat negatív irányú kapcsolatot. A *fiúk* esetében a negatív szülői attitűd megtapasztalása a *mások megközelítésére fordított idő* csökkent mennyiségével mutat erősebb és gyakoribb összefüggést. Míg tehát a lányok esetében kevesebb érzelem jelenik meg cselekvéseik során, és kevesebb érzelem fejeződik ki a másokhoz való közeledésük alkalmával, addig a fiúk a negatív szülői attitűdöket megtapasztalva, kevesebb időt fordítanak arra, hogy másokkal kapcsolatot keressenek, visszahúzódozóbbakká válnak.

A gyermekek által mondott meséket elemezve mind a fiúk, mind pedig a lányok esetében azt láthatjuk, hogy a negatív szülői attitűdök megtapasztalása a gyermekek meséinek *végkicsengésével, hangulatával* mutat inkább negatív kapcsolatot. Fontos különbség a lány gyermekek játékmegfigyelése kapcsán kapott eredményekhez képest, hogy míg játéktevékenységük során inkább elfojtják, nem fejezik ki érzelmeiket, addig azok meséikben megjelennek; történeteikben jellemzőbben negatív hangulat uralkodik. Ami szociális kapcsolataikban kevésbé érhető tetten, az a fantáziájukban megjelenik, meséikben kifejeződik. Ez az eredmény nem csupán azért fontos, mert segítőként információkat kaphatunk a gyermekek élethelyzetére vonatkozóan, hanem terápiás jelentőséggel is bír; a gyermekeknek lehetősége nyílik, hogy a szülői érzelmi bántalmazás megtapasztalása következtében felgyülemelő (negatív) érzéseiket, haragjukat, gondolataikat kifejezhessék.

Jelen tanulmányunk bemutatásával a gyermekek érzelmi bántalmazásának jelenlétére, következményeinek súlyosságára kívánjuk felhívni a figyelmet. Terveink között szerepel, hogy a gyermekek érzelmi bántalmazását jelentő szülői diszfunkcionális attitűdöket pontosabban meghatározzuk, és az érzelmi bántalmazás lehetséges következményeiről részletesebb képet nyújtunk.

Hivatkozások

- Bavolek, S.J. (1989). Assessing and treating high-risk parenting attitudes. In: Pardeck, J.T. (szerk.) *Child Abuse and Neglect: Theory, research and Practice*. New York: Gordon and Breach Science. 97-110.
- Bellak, L., & Adelman C. (1960) *The Children's Apperception Test (CAT), Projective Techniques with Children*. New York: Grune & Stratton.

- Behl, L.E., Conyngham, A., & May, P.F. (2002). Trends in child maltreatment literature. *Child Abuse & Neglect*, 27, 215-229.
- Cicchetti, D., & Toth, S., L. (1995). A Developmental Psychopathology Perspective on Child Abuse and Neglect. *Journal American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 34 (5), 541-565.
- Garbarino, J., & Garbarino, A. (1994). Emotional maltreatment of children. Chicag: National Committee to Prevent Child Abuse, 2nd Ed.
- Glaser, D. (2002). Emotional abuse and neglect (psychological maltreatment): conceptual framework. *Child Abuse and Neglect*, 26(6-7), 697-714.
- Green, A. (1983) *The dead mother*. In: A. Green, *On Private Madness*. London: Hogarth Press and Institute of Psychoanalysis.
- Herczog, M. (2007). *Gyermekbántalmazás*. Budapest: Complex Kiadó. ✓
- Main, M., & Hesse, E. (1990). Parents' unresolved traumatic experiences are related to infant disorganized attachment status: Is frightened and/or frightening parental behavior linking mechanism. In Mark T. Greenberg, D. Cicchetti, E. Mark. Cummings (szerk.) *Attachment In the Preschool years: Theory Rresearch and Intervention*. Chichago: University of Chichago; 161-185.
- Révész, Gy. (2004). *Szülői Bánásmód – Gyermekbántalmazás*. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó. ✓
- Segal, M., Montie, J., & Iverson, T.J. (2000). Observing for individual differences int he social interaction styles of preschool chidren. In K. Gitlin-Weinwr, A. Sandgrund, C. Schaefer (szerk.) *Playdiagnoses and assesment*. New York: John Wiley & Sons; 544-561.